

Saqqummiussissut: Kalaallit Nunaanni Imminut Toquttarnerup Pitsaaliornissaanut Nuna Tamakkerlugu Periusissaq 2013-2019

(Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

(Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoq)

1. Siullermeerneqarnera

Piffissami 2005-imit 2010-mut ukiumut agguaqatigiisillugu inuit 50-it ukiumut imminut toqunniarlutik qinersimavaat. Taamaalilluni inuttussuseq eqqarsaatigalugu Kalaallit Nunaat nunarsuarmi imminut toqunermik eqqugaanersaat ilaanniippoq. Inuiaqatigiit siunnissami imminnut napatittut sulilluartullu pilersissagutsigit tamanna millisartariaqarparput, taamaammat naalakkersuisooqatigiilluni isumaqatigiisummi imminut toquttarnerup pitsaaliornissaata salliutinneqarnissaa Naalakkersuisut aalajangerpaat. Taamaammat nuannaarutigaarput maanna saqqummiussinnaaleratsigu Kalaallit Nunaanni Imminut Toquttarnerup Pitsaaliornissaanut Nuna Tamakkerlugu Periusissaq 2013-2019.

Periusissiap taassuma imminut toquttarnerup pitsaaliornissaanut periusissiaq siulleg 2005-imi atulersoq 2012-imilu naggataarutaasumik nalilersugaq taarsissavaa. Piffissami tassani imminut toquttartut ajoraluartumik malunnaatilimmik ikiliartorsimanngillat. Pingaarnertut peqquitasut tassaapput tulleriissarinermi salliutinneqarsimannginnera immikkoortortallu assigiinngitsuni suliniutit ataqatigiissarneqarsimannginnerat. Pitsaaliuilluni sulinerup, susassaarfiit akimorlugit suleqatigiinnerup kiisalu paquminartuujunnaarsitsinissap periusissiami nutaami sammineqarnerulernissaat Naalaakkersuisut neriutigaat. Inuiaqatigiinni inuit kikkulluunniit inuunerminni anniaatillit imminullu toqunnissamik eqqarsaatersuutillit pimoorullugit tigunissaat pingaaruteqarluinnarpoq.

Kalaallit Nunaanni Imminut Toquttarnerup Pitsaaliornissaanut Nuna Tamakkerlugu Periusissaq 2013-2019-imi suliniutit qitiusumit najukkamilu pitsaaliuineramik ataatsimiititalianit ataqatigiissarneqassapput, tassanilu pisortaqatigiit immikkoortunilu assigiinngitsunit soqutigisaqatigiinnit sulialinnillu sinniisuutitaqassallutik. Taamaaliornikkut qularnaarneqassaaq ukiuni aggersuni imminut toquttarnerup appartinnissaa kiisalu imminut toquttarnerup pitsaaliornernik suliaqarnerup salliutinneqarnissaa.

Syddansk Universite-tip 2012-ip naalernerani imminut toquttarnerup pitsaaliornissaanik periusissap siuliata nalilersornerata kingorna inassuteqaasiorsimanernit Kalaallit Nunaanni Imminut Toquttarnerup Pitsaaliornissaanut Nuna Tamakkerlugu Periusissaq 2013-2019 aallaaveqarpoq. Nalilersuinerup takutippaa Kalaallit Nunaanni imminut toqunneq amerlanertigut inooqatigiinnermi inuttulluunniit ajornartorsiuteqarnermik peqquteqartartoq, tarnikkullu nappaatit anniaatilluunniit peqquitasarnerat qaqutigoorneruvoq. Imminut

toquttarneq pillugu pitsaaliuilluni suliaqarnermi susassaqarfiit assigiinngitsut assigiinngitsumillu suliallit suleqatigiittariaqarnerisa pingaarutaat tassani erserpoq.

Kalaallit Nunaanni Imminut Toquttarnerup Pitsaaliornissaanut Nuna Tamakkerlugu Periusissaq 2013-2019 susassaqarfiit assigiinngitsut suliaqarfiillu akimorlugit suleqatigiinnikkut pilersinneqarpoq, tassani susassaqarfiit assigiinngitsumillu suliallit kalluarneqartut tamarmik periusissamut isummersueqataapput. Tamatuma inerneraa periusissaq peqqinnissaqarfimmi, isumaginnittoqarfimmi ilinniarfinnilu suliniutissat aallunneqarnerinik; qitiusumi aamma najukkani ataasiakkaani. Tamatuma saniatigut periusissiap imaraa suliniutip suli pitsaanagerusumik siunissamullu ungasinnerusumik isigisumik sunniuteqassappat suut qulaajarneqarnissaannik kissaatit.

Kalaallit Nunaanni Imminut Toquttarnerup Pitsaaliornissaanut Nuna Tamakkerlugu Periusissaq 2013-2019-imi Kalaallit Nunaanni imminut toquttarnerup siunissami pitsaaliornissaa tunngavilerneqarpoq, tamatuma kingorna innersuussutini assigiinngitsuni iliuusissanik malitseqartinneqarluni. Taamaaliornikkut aamma qularnaarniarneqarpoq susassaqartut sapinngisamik amerlanerpaat misissuinermit atuutsitsilernermit kiisalu nalilersuinermi peqataatinneqarnissaat.

Amerlasuut suleqatigiinnerat atuutsitsilernermit suliallu ingerlateqqinnissaanut pingaaruteqaannanngillat, aammali imminut toqunneq, imminut toqoriarneq kiisalu imminut toqunnissamik eqqarsaatersuuteqartarneq pillugit paqumisukkunnaarnissamut ammaffiqeqlarnerulernissaannullu pingaarpoq.

Imminut toqunneq toqoriarnerluunniit inunnut ataasiakkaanut, qimataasunut sugisaasunullu artornartumik kinguneqartarpoq, amma inuiaqatigiinnut taamaappoq. Taamaammat Naalackersuisut isumaqarput imminut toquttarnerup pitsaaliornissaa inuiaqatigiit aamma inuit ataasiakkaat inooqataasutut akisussaaffigigaat, tassani inuit tamarmik isummersueqataallutik ukiunut aggersunut pitsaasumik ineriartornissamut tapeeqataasinnaallutik. Inuit ataasiakkaat imminnut inoqatiminnullu akisussaassusermik tigusinissaat pingaaruteqarpoq.

Taamatut oqaaseqarluta Kalaallit Nunaanni Imminut Toquttarnerup Pitsaaliornissaanut Nuna Tamakkerlugu Periusissaq 2013-2019 pillugu oqallilluartoqarnissaa Naalackersuisut neriutigaarput.